

Flexibel bouwplan

Op een wintermorgen met stabiel weer – de hele dag regen – word ik gastvrij ontvangen door de familie Derks in Volkel, Oost-Brabant. In een gebied met intensieve veehouderij hebben ze zich toegelegd op intensieve akkerbouwteelten op droogtegevoelige zandgrond. Daarnaast hebben ze een bedrijf voor gewasbescherming en voeren veel loonwerk uit.

Huib Rijk

Huib Rijk bezoekt elke twee maanden een collega-akkerbouwer en praat met hem over zijn bedrijf. Hoe onderneemt deze akkerbouwer? Hoe maakt hij keuzes en waarom juist deze? En hoe zien de toekomstplannen er uit?

Wat mij opvalt

Een eeuw terug was dit deel van Noord-Brabant een arme streek met droogtegevoelige schrale grond. Voor die schraalheid zijn er volop mogelijkheden gekomen - zowel met kunstmest als met dierlijke mest. En de beregningstechniek heeft het probleem van de droogtegevoeligheid sterk verlicht. Gevolg is dat de oppervlaktes aan aardappels en uien zijn toegenomen, buiten de regio's waar die zich enkele decennia terug concentreerden. Interessant om eens te horen hoe dat in zijn werk gaat.

Op het bedrijf heerst rust. Nog niet zo lang overigens, want de oogst van vorig seizoen is nog maar net afgerond, de voorjaarswerkzaamheden laten nog even op zich wachten. In het seizoen is het hier een hectische drukte, vertelt Minet Derks. Vader Jos en zoon Bern voeren de meeste werkzaamheden uit. Zoon Joost studeert aan de CAH in Dronten, maar helpt zodra hij tijd heeft. Verder zijn er jongens uit de buurt die in het seizoen helpen.

Samenwerkingsverbanden

Het bedrijf heeft een heel scala aan bedrijven uit de buurt waarmee het samenwerkt. Er zijn veel varkens- en rundveebedrijven die akkerbouwgrond hebben. Daar voeren Jos en Bern veel werkzaamheden voor uit. Ook telen ze gewassen daar – aardappelen, bieten, uien en cichorei – en daarvoor in de plaats leveren ze dan snijmaïs van hun eigen land. Tevens staan er groentegewassen als Chinese kool en prei op hun land van groentetelers uit de omgeving. „Een hele puzzel alles bij elkaar”, vindt Jos. Hun bouwplan wordt dan ook door flexibiliteit gekenmerkt en niet door een ijzeren bouwplan. Daar valt dan goed uit op te maken welke ontwikkelingen zich in het gebied zoal voordoen.

Droge zandgrond

Het gebied bestaat uit lichte, droogtegevoelige zandgrond. Ook het humusgehalte is laag. Arme grond dus waar je geen teelten als aardappelen en uien zou verwachten. Toch zijn juist dit de teelten waarop het bedrijf is gespecialiseerd. „Het klopt dat wij niet tot heel laat in het jaar kunnen leveren. Daar hebben we de bewaarkwaliteit niet voor. Maar tot in januari is geen probleem.”

Dat de intensieve teelten mogelijk zijn, komt door de techniek. Met name beregenen is hier een noodzaak. Maar liefst vier haspels zijn aanwezig. „Afgelopen jaar hebben we de aardappelen wel zes of zeven keer beregend. Dat vanwege het droge seizoen. Maar de bieten hadden genoeg aan één ronde. Je moet ze ook wat laten zoeken naar water in de bodem.”

Met de aardappelen halen ze 60 ton per hectare. Fontane en Hansa zijn de

belangrijkste rassen. Het laatste ras heeft kleine knollen. Op sommige percelen leidt dit tot een voor Nederland uniek probleem. Op enkele plaatsen zit er grind in de bodem, dat mee komt met de oogst. Ze hebben er een speciaal ontwikkelde stortbak voor waarbij de stenen worden verwijderd en wel op basis van geluid! In de machine zitten klepjes waar het product overheen loopt. Stenen maken daarbij een ander geluid dan aardappels of kluiten en worden met behulp van lucht eruit geblazen. Gevolg is dat er ook probleempartijen van elders worden gebracht die ze dan in loonwerk verwerken. De hoogste score is een partij waarbij 15 ton steen per hectare in het product zat.

Uien

Een teelt die in het gebied in opkomst is, is die van uien. De familie Derks teelt hiervan 15 hectare. Ze hebben er de volledige mechanisatie voor. „Er zijn meer loonwerkers die kunnen oogsten, maar wij geloven in een systeem met 2,25-meterbedden. En daarvan zijn wij de enigen die dit kunnen aanbieden. Een voordeel is verder dat wij in maagdelijk gebied zitten. Ziekten als witrot spelen hier niet.” Wel richten ze zich steeds meer op de teelt van plantuien. Zo benutten ze de mogelijkheden om vroeg te kunnen oogsten en leveren. Hun kwaliteit leent zich ook om naar landen als Brazilië, Senegal en Indonesië te leveren. Omdat dit een vrij korte periode betreft, zijn toevallige omstandigheden van belang. Zo is het hen opgevallen dat er tijdens de ramadan beduidend minder afzet naar die landen is.

Bieten en cichorei

Cichorei heeft ruimte in het bouwplan gekregen, omdat er ruimte in de afzet voor is en omdat het goed past om het bouwplan in te vullen. De afzet verloopt via Sensus. De bieten gaan naar Cosun. Ze kunnen met de opbrengsten mee met de rest van het land. 120 ton per hectare met 16 ton suiker is mogelijk. Dat is wel belangrijk om met zulke hoge opbrengsten de bemesting rond te zetten. Opvallend is dat ze de voorkeur geven aan drijfmest boven kunstmest. En wel omdat hun grond gevoelig is voor uitspoeling: „Met een flinke bui ben je veel van de kunstmest

kwijt. Organische mest heeft een langere werking.”

De mestwetgeving wordt voor hen nijpend. De fosfaatgehalten nemen gestaag af. Een manier waarop ze zich aanpassen, is door in hun eigen meststalo mest van rundvee en van zeugen aan te voeren en dit zeer goed te homogeniseren. Zodoende voorkomen ze dat er in het veld verschillen in gewasgroei optreden die dan niet meer bij te sturen zijn.

Advies tot in het veld

De tak van gewasbescherming is in de loop der jaren steeds gegroeid. Naast de normale werkzaamheden hebben vader en zoon ook hier hun specialismen. Zo hebben ze een zelfrijder met hoge bodemvrijheid. Daarmee kunnen ze nog laat in het seizoen door maïs rijden om onderbladbespuitingen tegen haagwinde en veenwortel uit te voeren. „Advies tot in het veld” is hun motto. „Hoezo, tot in het veld?” is mijn vraag. „Wij zien meer van de percelen als de meeste telers zelf omdat wij ieder hoekje bereiken. Zo zien we geregeld effecten die de boer zijn ontgaan. We maken dan vaak foto's met de smartphone en verzenden die naar de boer met het advies om eens te gaan kijken, met bijbehorende coördinaten voor de exacte plaats. Of we sturen foto's door naar deskundigen. Soms hebben we dan binnen een minuut uitsluitsel over wat er aan de hand is.”

Veldleeuwerik

Er hangt een bordje 'Aangesloten bij stichting Veldleeuwerik' aan het pand. Jos ziet het nut daarvan wel in. Duurzaamheid gaat over de volgende generaties. Die moeten door kunnen gaan. Ze hebben positieve ervaringen met Veldleeuwerik. Kopakkers van uien bleven eerder zwart. De laatste jaren zaaien ze er bloemenstroken in. Burgers geven hen er complimenten voor – al plukken ze er wel als eerste de zonnebloemen uit. „Maar er is ook daadwerkelijk effect”, vertelt Jos. „We zijn ons bewust geworden van de effecten van middelen. Door natuurlijke vijanden van luizen te ontzien, besparen we ook op middelen. Het was hier standaard om de aardappelen tegen luizen te spuiten. Afgelopen jaar was dat op slechts twee of drie percelen nodig.” ■

Bedrijfsgegevens

Het akkerbouwbedrijf van Jos (1964) en Minet Derks-Egelmeers (1963) en zoon Bern (1988) omvat 25 hectare eigendom op lichte zandgrond in Volkel, Oost-Brabant. Het bedrijf heeft diverse samenwerkingsverbanden waarbij 100 hectare aardappelen, 30 hectare suikerbieten, 15 hectare uien, 15 hectare cichorei en 50 hectare maïs wordt geteeld.

